

ERITYISYYS VOI NÄKYÄ TYÖPAIKALLA MONIN TAVOIN – HAASTEENA TAI VAHVUUTENA

OMINAISUUS	TYÖPAIKALLA OPPIJAN TOIMINTA	MITÄ TEEN?
Ei noudata työaikoja	Saapuu myöhässä. Lähtee kesken päivän pois.	Keskustele, mikä tuottaa vaikeuksia ja millä tavoin sitä voisi muuttaa. Hakekaa yhdessä ratkaisua, voiko työaikaa räätälöidä? Korosta sovittujen työaikojen noudattamista.
Ujo/ Epävarma	Ei tartu työhön oma-aloitteisesti, ei uskalla pyytää apua, eristäytyy muista.	Kannusta! Anna tehdä omassa tahdissa. Rohkaise kysymään neuvoa.
Hahmottamisen, tarkkaavaisuuden ja keskittymisen vaikeudet (ADHD/ ADD)	Ohjeiden seuraaminen tai työn loppuun tekeminen vaikeaa. Unohtaa asioita. Suorituskyky voi vaihdella. Häiriintyy helposti ulkopuolisista ärsykeistä. Voi hypistellä tavaroita tai puhua päälle.	Anna selkeät ohjeet, yksi ohje kerrallaan . Rohkaise ja kannusta, motivoi ja anna onnistumisen kokemuksia. Anna vaihtelevia työtehtäviä. Anna työntekijän ideoita ja olla visionääri. Motivoituneena on ahkera ja aikaansaava.
Kielelliset vaikeudet	Niukka sanavarasto, ei aina ymmärrä käsitteitä. Lukee hitaasti. Kirjaimet ja numerot voivat mennä sekaisin. Kirjoittaminen voi olla vaikeaa. Käden ja silmän yhteistyö kömpelöä.	Käytä helposti ymmärrettävää kieltä. Varmista ymmärtäminen. Varmista turvallinen työympäristö. Miettikää yhdessä, millaisissa töissä ohjattavan vahvuudet tulevat esiin.
Vuorovaikutuksen ja käyttäytymisen häiriöt	Matala ärsytyskynnys, voi kiivastua helposti. Sääntöjen uhmaaminen ja vastaan väittäminen.	Kohtaa kunnioittavasti ja puhu suoraan. Älä hyväksy epäasiallista käytöstä, mutta hyväksy ihminen. Älä lähde väittelemään, äläkä provosoidu. Motivoi ja kannusta. Käyttäytymisen alla voi olla suuri määrä osaamista ja oppimisen potentiaalia.
Lievä kehityksen viivästyminen	Voi näkyä keskittymisen ja tarkkaavaisuuden vaikeutena. Oppii hitaasti, eikä aina ymmärrä ohjetta. Vaikea organisoida työtään. Voi olla impulsiivinen tai yliaktiivinen tai yhtä hyvin hidas ja passiivinen. Itsenäinen toiminta ja työn organisoiminen vaikeaa.	Anna yksi ohje kerrallaan. Anna ohjattavalle mahdollisuus toistaa tehtävää riittävästi. Käytä helposti ymmärrettävää kieltä. Käytä apuna kuvia, näyttämistä ja kertaamista. Tarkista ymmärtäminen. Keskustele. Ohjattava yleensä tietää oman osaamisensa ja mikä häntä auttaa oppimisessa.
Psyykkiset pitkäaikaissairaudet	Masentunut, ahdistunut, jännittynyt. Mielialat voivat vaihdella. Univaikeuksia, mistä seuraa väsymystä. Suorituskyky voi olla alentunut. Voi ilmetä psykosomaattisia oireita, kuten päänsärkyä tai vatsavaivoja. Päihteiden runsasta käyttöä.	Anna työnteosta positiivista ja kannustavaa palautetta. Vahvista ammattilaiseksi kasvamista. Puhu ja kysy suoraan, mikäli pulmat näkyvät työnteossa. Ota etäisyyttä ohjattavan ongelmista, mutta älä ohjattavasta ihmisestä. Ohjattavat osaavat kertoa omista pulmistaan, mutta myös vahvuuksistaan.
Autismiin tai Aspergerin oireyhtymään liittyvät oppimisvaikeudet	Sosiaalinen vuorovaikutus ja kommunikaatio tuottaa vaikeutta. Ohjattavan voi olla vaikea ymmärtää muita ja asettua toisen ihmisen asemaan. Ymmärtää puheen sanatarkasti. Rutiinien noudattaminen tärkeää. Aistiyliherkkyyttä. Erityiskiinnostuksenkohteita, tarkka, keskittymiskykyä ja erityislahjakkuutta.	Pidä suurempi fyysinen etäisyys kuin tavallisesti. Käytä selkeää vuorottelua kommunikaatiossa: yksi puhuu kerrallaan . Rytmitä tilanteita kertomalla tilanteen kulku: aloitus, keskikohta ja lopetus. Älä hoputa, vastauksen miettiminen voi kestää pitkään.